

ייעוץ פופריי

תולדות | עיונים | הערות

התחזקות | התעוררות | מכתבים

בעניני רביה"ק מברסלב זי"ע

מכתבי מוהרנ"ת - עלים לתרופה, עם מכתבים חדשים והוספות מכת"י
ביאורים וצינונים, הערות והארות

פרשת אחרי ב'
שנת תשנ"ו

עשה עמו מוהרנ"ת כתב התקשרות בכתב לעסוק בהדפסה, כמ"ש במכתב שיד'.

דברי אביך המצפה לראותכם בחיים ושלוה ושמה

נתן הנ"ץ

ושלוה לכל אנ"ש באהבה רבה. ובפרט לידידי הותיק וכו' מורנו הרב נחמן נ"י, עם כל יוצאי חלציו שיחיו פרי קודש מגזע אדמו"ר זצ"ל [בן הר"ר זלמן חתן רביז"ל, והרבנית מרת חיה זיל בת רביז"ל, דר בטולטשין] ילכו וינקותו לנצח ויקוים בהם ופרי הארץ לגאון ולתפארת במהרה בימינו אמן. מאל"ך תבין לשלוה האגרת הדבוק לכאן לברסלב, והשאר לכל אחד כראוי. לטעפליק לא תשלח על ידי ר"כ כאשר כתבתי לך כבר, והיה זה שלום.

סימן שכ"ט

בעזרת השם יתברך, יום ה' פנחס, ת"ר לעמבערג

שלום רב לידידי הותיק וכו' מו"ה אברהם בער שיחיה, ולידידי הרבני וכו' מו"ה אב"י שיחי, עם כל יוצאי חלציהם שיחי

[הנגידים המפורסמים הר"ר אברהם בערניו, ושותפו ר' אבא שניהם מתומכי נפשו של מוהרנ"ת ככל עת, וביקש מהם מוהרנ"ת לשלוח סכומים הגונים למען הדפסה ושישתדלו גם אצל שאר אנ"ש. כל המעות שנדרשו שלחו ליד ר' יצחק בן מוהרנ"ת שהי' עובר אצל הפאסט בטולטשין, וידע באיזה מקום מוהרנ"ת נמצא ושלוה לידו]

כבר כתבתי לכם מבראד [מכתב שי"א]. ועתה באתי לפה ביום ג' העבר וההוצאה מרובה מאד, וכפי הנראה שאוכל לעסוק בעסקינו בעזרת ה' יתברך רק צריכין לזה מעות הרבה, למען השם יתברך שתקיימו מיד לשלוה לבני שיחי כפי הקוויטיל שמסרתם לו בלי עיכוב כלל, ולעורר ולזרוז את כל אנ"ש שישלחו מיד מעות, הן על העסק הזה הן על פרנסה כאשר הבטחתם לי, ואין פנאי להאריך כלל.

ותהלה לאל קבלוני בכבוד קצת בבראד, ודברתי עם החסידים דשם כמה דברי תורה מאדומ"ר זצ"ל, והיה יקר בעיניהם מאד, וכמה אמרו בפירוש שהחייתי מאד את נפשם הרעיבה לדיבורים כאלה, שאינם נמצאים בשום מקום, אבל מעות לא הוצאתי משם כלל, וגם פה [לעמבערג] איני יכול.

[נראה שמוהרנ"ת רצה לקבץ גם מהם מעות לצורך הדפסה. ולא עלה בידו כראוי. וכ"ה במכתב שי" אב"ל לקבץ מעות עדיין רחוק וקשה, ועד"ו במכתב שי"ו ד"ק מעות לא הוצאתי משם וכו', ומעט דמעט שקבלתי היה מהקרובים שלי שהם גבירים גדולים וכו'.]

חזקו ואמצו אחיי ללמוד ספריו בכל יום, ולעיין ולחפש בהם למצוא בהם בכל פעם עצות להציל נפשכם מטיט יון מצולה טרדת העולם הזה והבליו. ופה ובסביבות אלו רואים ביותר מרירות העולם, ואיך העולם ים זועף ממש הולך וסוער והולך וסוער וכמה וכמה מסעיר גופם ונשמתם רח"ל, ומעט הנצולים מעט דמעט רק כדי נשימה, והכל בנפלאות חסדי ה' על ידי הצדיק יסוד עולם ברית מלח עולם אשר אלמלא מילחא לא הוי יכולין למיסבל מרירותא [וח"י דרמ"א ע"ב, מוהרנ"ת המתין באותו שבוע לאיש מיוחד שמשוגל להתחיל לעסוק בענין הדפסה, עד שביום ג' פרשת דברים

אהובי ר' אפרים נ"י [בן הרה"צ ר' נפתלי תלמיד רביז"ל. דר בקרימינסטשאק, מגדולי תלמידי מוהרנ"ת]. מאל"ך תבין כמה אתה צריך עתה להשתדל בכל כחך לטובתי ולטובת העסק הקדוש שלנו הנוגע אל הכלל, ה' יגמור בעדי, ומגודל הטירדא אי אפשר להאריך. ותשלח גם מכתבך בקיצור לבני שיחיה, וה' יצליחך בכל הבחינת, צלח רכב על דבר אמת וכו', אונ טאקי פארט האפ.

מיד האבין גיהפיט אין א קרעטשמי בשבת פרשת חוקת העבר, עם כמה אורחים מקרעמיניץ וראדיוויל, וכולם רקדו עם ר' נחמן [מטולטשין] באהבה ושמה רבה, וצעקו בשמחה [תהלים כב, ו] "בך בטחו אבותינו בטחו ותפלטימו, אליך זעקו ונמלטו וכו'" [עיין מכתב שכ"ג]. גדול אדונינו ורב כח, וכולם החזיקו לנו טובה אחר כך על זה, השם יתברך ישמח נפשינו תמיד בישועתו.

סימן שכ"ז

ברוך ה' יום ה' פנחס, ת"ר לפ"ק, בראד.

אהובי בני שיחיה, הנני עתה בבית הגביר מו"ה נ"י. ידע שאני נוסע עתה ללוב. השם יתברך יביאני לשלוה, ומשם אודיעך הכל באר היטב.

דברי אביך

נתן מברסלב

ושלוה כנהוג לכל בני ביתי לברסלב, ולכל אנ"ש שלום וישע רב.

סימן שכ"ח

ברוך השם, יום ה' פינחס, ת"ר לעמבערג

שלום לבני חביבי ולכל בני ביתו בנהוג. הלא למראה עיניך האגרת שכתבתי לכולכם [מכתב שי"ג], ומה אוסיף עוד.

לביתי נתן האי רובל-כסף, ואם יצטרכו יותר בהכרח, נתן להם על חשבונתי, ובודאי תסולק בעזרת השם יתברך כראוי. וכמה אתעכב פה איני יודע. קויתי לה' שלא אצטרך להתמהמה פה הרבה. לעת עתה תשלח אגרת לבראד ויגיעו לידי או בבראד או פה, ותודיעני הכל באר היטב, ואם הגיע איזה מעות לביתי, ואל"ך, הכל תודיעני באר היטב.

וחזק ואמץ בני בני בשמחה וחדוה תמיד, כי חסדו גבר עלינו מאד, שזכינו לידע מאור קדוש ונורא כזה.

ובכרכים הללו, רואים ביותר ויותר צרות ומרירות ויגון ואנחה של זה העולם, אשר כשל כח הסבל, ואלמלא מילחא לא הוי יכולין למסבל מרירותא וכו' [וח"י דרמ"א ע"ב, ועיין ליקוים ח"א סי' כ"ג]. ואי"ה בימים הבאים לשלוה, אולי אוכה להתחיל בעסקינו כאשר אני מקוה בעזרת ה' יתברך, ואז תתישב דעתי קצת, ואודיעם ישועות ה' ביותר.

[מוהרנ"ת המתין באותו שבוע לאיש מיוחד שמשוגל להתחיל לעסוק בענין הדפסה, עד שביום ג' פרשת דברים

לומר איזה פלפול להראות שאינו עם הארץ, ובבואו לרב של אותו עיר הראה מוהרנ"ת הכתב להרב, וכיבד אותו הרב שיאמר איזה פלפול, אמנם מוהרנ"ת לא רצה לומר. אמר לו הרב דמתא איזה חידושי תורה, ולא יישר בעיני מוהרנ"ת.

אח"כ ביקשו הרב דמתא שיבוא עם משמשו הנאמן ר' נחמן להתארח אצלו ושיאכל עמו סעודה, אמנם לא רצה מוהרנ"ת לסעוד אצלו, ביקשו הרב עוד הפעם ולא רצה בשום אופן, והתפלא ר' נחמן על זה ביודעו דרך מוהרנ"ת שנהג עצמו כמו רביז"ל שלא להתעקש על שום דבר, כשיצא מוהרנ"ת מפתח ביתו של הרב אמר מוהרנ"ת הפסוק על זה: אל תלחם לחם רע עין (משלי כג, ו), התפלא ביותר ר' נחמן על זה, מאין ידע מוהרנ"ת שהרב הוא רע עין.

אחר כך בשנת תר"ג בעת שהרה"ח ר' נחמן מטולטשין היה בלמעבערג, וראה עצמו עם המדפיסים דשם על מנת להדפיס ספרי רביז"ל סיפר להם ר' נחמן שבשנת ת"ר כשהי' פה עם מוהרנ"ת לא רצה מוהרנ"ת להתאכסן בבית הרב דשם, ואמר עליו הפסוק אל תלחם את לחם רע עין. ויתפלאו האנשים מאד מאין השיג מוהרנ"ת דבר כזה שהוא אמת ויציב, כי כן היה האמת, וקראו עליו המאמר (ב"ב חכמ עדיף מנביא (אבניה ברזל).

אצל הרה"ק מקאצק זצ"ל

מספרים בעת שהיה מוהרנ"ת בלמעבערג היה שם גם הרה"ק מוה"ר מנחם מענדל מקאצק זצ"ל ביחד עם תלמידו הרה"ק בעל חידושי הרי"ם ועוד אחד מגדולי תלמידיו, שבא להתרפא שם, בימים ההם היה הרה"ק מקאצק סגר ולא הניחו לאף אחד לגשת אליו, וכששמע מוהרנ"ת שהוא שם, בא מוהרנ"ת לפניו לקבל פניו, וביקש מהם להכנס, אבל לא נתנו לו בשום אופן, כי לא ידעו מיהו, ואמר להם מוהרנ"ת שיאמרו לרבים שתלמידו של בעל הליקוטי מוהר"ן רוצה להכנס אליו, וכן עשו, ונתן רשות שיכנס אליו מוהרנ"ת.

מוהרנ"ת נכנס אליו ודיבור ביניהם משך זמן רב, אחר כך שאלו אותו תלמידו הנ"ל למה דיבור עם האברך הזה כל כך זמן רב בעת חליו הקשה, שהיה אסור לו הדיבור, ענה להם הרבי מקאצק: "האברך הזה הוא עילוי בחסידות" (שש"ק ח"ב סי' תרפ"ז).

סימן ש"ף

בעזרת השם יתברך, יום ג' דברים, ת"ר

שלום לכבוד אהובי בני חביבי, חמדת לבבי, הרבני הותיק מו"ה יצחק שיחיה ביום ג' בפרשת מסעי העבר שלחתי לך מכתבי שנסעתי לעיר הסמוכה לפה, ותיכף ביום ד' בערב חזרתי לפה קהלת לבוב, ולא פעלתי שם כלל בענין עסקינו.

ובודאי מאת ה' היתה שהייתי שם מקום מקור חוצבנו, כי אבות אבותינו נתגדלו שם, גם דברנו שם עם כמה אנשים, אשר בוודאי גם בשביל זה כדאי וכדאי הנסיעה והטלטול וההוצאות (עין חיי"מ סי' תקמ"ג וסיפר הרבה מענין זה, וגם היה רצונו שישעו נסיעות בשביל זה כדי לדבר עם בני אדם עיי"ש). ואם כי ידעתי מעט בזה ויותר מזה אני מאמין, וכמה חסדים ונפלאות פלאי פלאות ראיתי בנסיעות האלו הנוגע לעניינינו, אשר בשביל עסק אחד מכל זה, ודבר דברי תורה אחד עם איש אחד שדברתי בכל הנסיעות האלו, בוודאי כדאי כל טלטולי הקשה עלי מאד מאד, אשר אין לשער, וכל ריבוי ההוצאות והבלבולים וכו'.

אף על פי כן לא נחה שקטה דעתי בזה, כי הייתי סבור עד הנה שח"ו אשוב ריקם לביתי ולא אפעול ח"ו לענין עסקינו, וכבר חזקתי עצמי, שאפילו אם היה כך לא אפול בדעתי כלל, כי אני חזק ברוך השם באמונה, ומעט אני יודע בחסדו יתברך, שבוודאי הייתי צריך להיות פה וכנ"ל, אך מה גדלו מעשי ה' מאד עמקו מחשבותי, ומה נפלאו חסדיו אשר פקח עיני לבבי לידע

ועיין ליקוי"מ ח"א סי' כ"ג) אשרינו שזכינו לידע ולהתקרב אליו, ועל כל פנים לבלי לחלוק על מקור חיים, חיותינו תקותינו וישועתינו בזה ובכא לנצח.

דברי אוהבם באמת לנצח, המצפה לראותם בשמחה

נתן מברסלב

ושלום לכל אנ"ש באהבה רבה לכל אחד לפי מעלתו הרמה, לכולכם נאמרו דברים אלה.

חובו וחמלו עלי ועל העסק הקדוש הזה, ותעמדו בעזרי בכל כחכם לעזרני ולסייעני בכל פעם בסיוע שיש בו ממש, ותגילו ותשמחו על חלקיכם בזה לנצח. ולנדיבי לב כיוצא בכס אין להאריך. והפאסט נחוצה, ה' יצליח את כולכם בגשמיים ורוחניות, צדקתם תעמוד לעד, קרנם תרום בכבוד אמן.

נתן הנ"ל

ולאנ"ש שבסביבותם ובקראקא וקרומינטשאג וסביבותיהם, שלום וישע רב. לכולם נאמרו כל הדברים האלה, וכל המוסיף יוסיפו לו מן השמים ברכה וחיים ואוצר של יראת שמים [נראה שרומז למ"ש רביז"ל אני אוצר של יראת שמים (חיי"מ סי' רצ"ד ורצ"ה), וכל התומך בהפדסת ספרי רביז"ל יוכה להאוצר של רביז"ל, וסדר הנסיעה בפרטיות עיין בהערות למכתב ש"ח].

תיקון נשמות

מוהרנ"ת נסע לעיר סמוך ללמעברג ומדייק בלשונו "מאת ה' היתה שהייתי שם מקום מקור חוצבנו, כי אבות אבותינו נתגדלו שם" (מכתב ש"ל). כי מוהרנ"ת נסע לשם בדווקא, והו"ל רמז מרביז"ל שיתקן את אבותיו שם. כי היה שם בית הכנסת שהיו נקרא בשם "בית הכנסת של ר' העניך", זה ה' העניך דר בכפר אחד, ושכר פונדק מהפריץ. והנה האדון מתה אצלו אשתו, והניחה בן קטן. האדון נשא אשה אחרת, אמנם אשתו השניה לא יכלה לסבול את הבן מאשתו הראשונה, עד שהוכרח האדון לגרש את בנו בשביל אשתו השניה, וזה ה' העניך לקח את הבן הקטן לביתו, האכילו והלבישו ונעשה משרתו. ופ"א נסע צדיק אחד דרך כפר ההוא ונתאכסן אצל הר' העניך, וראה את המשרת, ואמר לר' העניך שישים עינו על המשרתו הגוי כי רואה עליו שיש לו נימוס מלכות.

אחר איזה זמן מת אביו האדון, ובמדינת פולין היה המנהג אז שאחר עבור איזה שנים נתקצבו האדונים לעיר הבירה ווארשא, ועשו גורל או בחירות לבחור מי שישמש מלך על המדינה, ונתן הר' העניך למשרתו סוס טוב, ואמר לו שישע גם הוא לווארשא על האסיפה, ויצג עצמו להם שהוא אדון בזכות אביו האדון. וכן היה, שהמשרת לקח הסוס והתחיל לרכוב, ואמר הר' העניך שמהרכיבו הראשונה שלו כבר ראה שיש לו נימוס מלכות, ובהגיעו לשם עלה בידו לזכות בהבחירות, ונעשה מלך על כל המדינה.

אחר שישב על כסא המלוכה קרא לר' העניך ושאלהו מה בקשתך, ביקש ר' העניך שיבנה בנין נאה וחזק שישמש לבית המדרש לכל האיזור, וזה הוא הבית הכנסת שהיה נקרא בשם "בית הכנסת של ר' העניך". והיה היום ולמדו בתוך הבית המדרש ב' גיסיים, ובאמצע הלימוד פרץ מחלוקת ביניהם, והכו זה את זה עם הגמרות. מוהרנ"ת ז"ל היה מיוצאי חלציהם, ופ"א סיפר לו רביז"ל המעשה הזה ואמר לו שהוא יהיה תיקון לאבותיו ויתקן אותם. וכן היה. בבואו מוהרנ"ת לבית המדרש הנ"ל ציוו שיבשלו לו תבשיל לאכול, ונכנס להבית הכנסת וסגר את עצמו לזמן רב ועסק בתיקונם, ואחר כך נתהלב ודיבור מהתורה ס"ה בליקוטי מוהר"ן, המדבר מתיקוני נשמות (אבניה ברזל).

אל תלחם לחם רע עין

מספרים שבבואו מוהרנ"ת ללעמברג נתן לו הרב דהעיר כתב שהוא למדן וכו'. המנהג היה שהאורח בבואו לאיזה עיר היה צריך

יעקב הירץ לאנדרן נ"י עדיין לא ראיתי את עצמי עתה. מעות לא קיבלתי עתה עדיין מאומה. אם ירצה השם אחר תשעה באב אתראה פנים עמו ואמסור לו שישלח מעות ללבוב כפי ההכרח, ואיזה סך מיעוט בדעתי לקבל ממנו [הרבני הנגיד ר' יעקב הירץ דר בבראד, אליו שלח ר' יצחק בן מוהרנ"ת מעות למען הרפסה ליתנו לאביו. הנגיד ר' יעקב רצה גם להוסיף מדלילה למען הרפסה]. ונכון לכך בטוח יהיה שבוודאי תסולק הכל בשלימות בעזרת השם יתברך. מאל"ך תבין איך להתנהג עם שליחות האגרת, כי רחוק שיגיע לי עוד אגרת בראדיוויל, רק קויתי להם לבוא על שבת קודש פרשת עקב לבראדיטשוב, ואפשר ביום שלאחריו, ואו בודאי אמצא מכתביך שם בעזרת השם יתברך.

ושלום לכל אנ"ש באהבה רבה. ובפרט לידידי הוטיק המופלג פרי קודש מו"ה נחמן שיחיה נכד אדמו"ר צוק"ל [בן הר"ר זלמן חתן רביז"ל, והרבנית מרת חיה ז"ל בת רביז"ל, דר בטולטשין]. נא להודיענו משלומך הטוב, ואו אכתוב לך יותר אם ירצה השם. ושלום וחיים וכל טוב

נתן הנ"ל

ושלום לידידי הרבני מו"ה יעקב נ"י [מטולטשין מתלמידי מוהרנ"ת חתן ר' משה חיים. מאד גדול צערי בשמעי צרתכם השם יתברך יושיע מהרה, וקויתי לה' שתצלל בעזרת ה' יתברך ויתפך הכל לטובה, רק חזק ואמץ מאד להתפלל להשם יתברך בכל זה, ושתתקרב יותר להשם יתברך על ידי כל זה, כי כבר ידעת היטב שכל מה שעובר על כל האדם כל ימי חייו הכל לטובתו, כדי להזכירו על ידי זה שישוב להשם יתברך, ויתחיל מעתה על כל פנים כל מה שיוכל.

דברי אוהבך באמת לנצח, המחכה לישועתכם ולישועת כל ישראל.

נתן הנ"ל

אהובי בני כל מה שתוכל להודיעני איזה ישועה תראה להודיעני. גם תשלח לי פרישת שלום ביחוד מבניי הקטנים שיחי, כי לא נזכרו בפירוש במכתבים מקודמים. גם תודיעני מהקליוזי שלנו באומאן אם נפתחה כבר ומתי נפתחה, כי בנסעי משם היתה חתומה, ובעזרת השם בסחתי שבוודאי כבר נפתחה, אך אף על פי כן אני חפץ שתודיעני בפירושי, כדי לנחת. [מוהרנ"ת כשנסע מן אוקריינא שהה מקודם איזה זמן באומאן על ציון רביז"ל כמ"ש במכתב ש"ו, אמנם שם לא נזכר כלל איזה דבר שהביהמ"ד נסגרה]

כשתשלח מכתב הרצוף פה לבראסלב, תשלחו רק על ידי איש נאמן. ותזהיר את אנ"ש שאל יפרסמו הדבר כלל כאשר הזהרתיך כבר, וה' הטוב יגמור בעדינו לטובה.

ימי בין המצרים ותשעה באב

על שבת חזון ותשעה באב שהה מוהרנ"ת בעיר בראד [לדייק באותו שנה באיזה יום חל תשעה באב ושבת חזון].

מוהרנ"ת ערך את השבת בעיר בראד. הרבה חסידים ואנשי מעשה באו להסתופף בצלו. מוהרנ"ת ערך שם זה השלחן אשר לפני ה' לשמוע ממנו תורה בלימודים, ככתוב לעיל מכתב ש"ד "כי הימים סמוכים לתשעה באב, ואף על פי כן התגברתי לקבל שבת קודש בשמחה, כי כך הוא המדה". ובמכתב ש"ז "ובליל שבת חזון העבר לא יכולתי להתאפק עד שנשא לבי את רגלי ורקדתי בשמחה".

והנה מאז שנסתלק רביז"ל היה מנהגו של מוהרנ"ת שבימי בין המצרים היה אומר תיקון חצות במרתף עמוק, בקולות ובבכיות וצעקות גדולות. גם בעצם היום בתשעה באב היה סגור ומסוגר. ומרגלי בפומיה לומר איך קען זיך ניט קילען דאס הארץ נאר תמיד בחצות, און בין המצרים און תשעה באב ביי קינות. וכן נהג עצמו בזאת השנה בבראד, שבערב תשעה באב סגר עצמו בחדר מיוחד, והיה מסוגר כל ליל תשעה באב ויומו עד חצות.

אחר חצות היום יצא מחדרו, והתחיל לדבר עם בני הנעורים

ולהאמין בנפלאות נוראות גדולתו של הצדיק האמת, עד שלא הייתי מייאש עצמי מן הרחמים, והאמנתי אם כי השערים סגורים ומסוגרים מכל צד ומכל פנה, עד שהטועה יכול לטעות שאפס תקוה ח"ו, אף על פי כן יש תקוה יש ויש, כי הרבה רווח והצלה לפניו יתברך והוא רב להושיע.

והנה ביום ו' העבר בא איש לביתו והוא מפה, אך היה בדרך, והיום עשה ה' בנפלאותיו שעשיתי עמו מעמד ומצב והתקשרות בכתב לעסוק בעסקיני, ועדיין לא נתתי לו אפילו פרוטה אחת, רק כאשר יתחיל בחסדו יתברך בקרוב לעסוק בזה, יתן לו ר' חיים נ"י איזה סך מועט, ואופן הענין אי אפשר לבאר כלל על פני השדה, וגם זה המעט שאני כותב לך יהיו בסוד, ולא תגלה אותו רק למתי מעט בסוד, ואם ירצה ה' כאשר נתועד יחד בעזרת ה' יתברך תשמע נפלאות ה' וחסדיו העצומים, ולה' הישועה שיוגמר הדבר ביתר שאת, יראו עינינו וישמח לבינו, ואני תמיד איחל לחסדו עד אשר יראנו ה' חסדו וישעו בקרוב.

[מוהרנ"ת קיווה בלמעברג להאיש שיבוא לביתו, שעמו עשה התקשרות באיזה אופן שיתחיל להדפיס, האיש בא ביום ו' עש"ק מט"ו, וביום ג' דברים עשה עמו מוהרנ"ת התקשרות בכתב. ועיין מכתב ש"ב ר' חיים הנוכח דר בלעמבערג ש"ב של מוהרנ"ת, והוא האיש שעמו התחיל מוהרנ"ת עוד בשנת תקצ"ד לישא וליתן בענין הרפסה. ועל פי עצתו נסע מוהרנ"ת לשם כמ"ש לעיל מכתב קל"ו ורצ"ח ועוד. הוהיר שיהי' בסוד כיון שפחד מאד שיתוודע להממשלה שאסרו להדפיס ספרי ברסלב]

והנה אני מכין עצמי עתה לנסוע לבראד לשוב לביתי, ואני טרוד מאד, ושם אכתוב לך עוד בביאור יותר קצת, וה' יולכני לשלום.

עד כאן כתבתי בלבוב.

וביום ד' סמוך למנחה באתי לפה קהלת בראד בשלום, והיום יום ה' דברים קבלתי מכתבך מיום ג' סמוך למנחה, ובתחלת קריאתי את מכתבך היה לי לנחת גדול. אך תיכף נתערבב דעתי, צרה ומאוב הוכפלו, בראותי במכתבך מרירות הצרה של הנעקרטיין, אוי אוי לנו על צרותינו, אהה בני הכרע הכרעתי, לבי נשבר בקרבי מכמה צדדים, כי הימים סמוכים לתשעה באב, ואף על פי כן התגברתי לקבל שבת קודש בשמחה, כי כך הוא המדה [הגורלה לחטוף את נערי בני ישראל רח"ל להגטיס. בבית מוהרנ"ת ה' או ג' בניי שעדיין לא באו בבית האירוסין בניו ה' הבחורים נחמן, יוסף יונה, ובן חורגו שמעלקא. וכמבואר בספרי קודש ששבת פרשת חזון הוא זמן מיוחד להיות שמח עם קרובת שבת כמ"ש בספ"ק עבודת ישראל (פ' מסעי) שכ' על שבת בין המצרים, הגם שהזמן גרמא להיות עצב ונאנח על חורבן בית ה'. עכ"ז יש לחזק את עצמו ולטהר לבבו ולעבוד ה' בתורה ותפלה בשמחה, בפרט בשעת אמירת שירות ותשבחות עיי"ש. ועיין בשו"ת רדב"ז (ח"ב סי' אלף ע') שנשאל בענין מה שנהגו בג' שבתות הסמוכות לתשעה באב לומר קרוב"ץ וזכר לחורבן אם יפה הם עושים, והשיב רמי שיוכל לבטל מנהג זה יפה הוא עושה דכמה הרחיקו רז"ל מצעקה ובכיה בשבת, וכל שכן לומר דברי קינות ולחזק החורבן כדי לעורר הבכיה, והלא לענין אכילת בשר אמרו שאם חל בשבת מעלה על שלחנו אפילו כסעודה שלמה. סוף סוף אין ראוי להראות שום דאגה ולא עצבון בשבת אלא הכל בשמחה עיי"ש וכ"כ בברכי יוסף (סי' תקנ"א) וז"ל מנהג ארץ ישראל שלא לומר בשבת חזון שום קינה וכו', דאפילו בתשעה באב שחל בשבת מעלה על שלחנו בשרא שמנה דמשלם לעשות יקר ביומא דשבתא עיי"ש]. ותוך כך נשמע לאזני שמועה לא טובה כזאת צרת הכלל והפרט רח"ל, מה נאמר מה נדבר ה' הצדיק ואנחנו הרשענו, הרשענו ופשענו בוודאי אין לנו על מי להשען כי אם על רחמי וחסדיו המרובים שממשיכים הצדיקים שוכני עפר, ובוזה אני מחיה את עצמי גם עתה, מה אשיב לה' וכו', שזכיתי וזכיתי את אחרים לבלי להתנגד על הממשיך רחמים וחסדים בדורות הללו, במעוף צרות וצוקות כאלה, אשר אלמלא מילחא וכו' [ווח"א דרמ"א ע"ב, ועיין ליקו"מ ח"א סי' כ"ג], ובכחו ובכח כל הצדיקי אמת אנו נשענים שבוודאי לא יעזבנו השם יתברך ח"ו, ומכל הצרות יוציאנו ויושיענו מהרה למען שמו יתברך.

והנה אני שולח לידך האגרת לברסלב, ושם הודעתי לכם מה שאפשר להודיע באר היטב, יתר מזה אין פנאי להאריך ושלום וחיים וכל טוב.

נתן מברסלב

היום סמוך למנחה היה אצלי הנגיד ר' טוב"י מטולטשין וקיבלתי באהבה, ואמר שיהיה עוד אצלי בשבת אם ירצה השם, או לאחר כך. עם ר'

יקבל אגרת לטשעהרין רצוף פה [מכתב שי"ז], שם בארתי מעט מנסיעתי, ואת אשר נדבר שם דברי אמת וכו', והדברים נאמרו גם אליך, וכל אנשי שבקהלתם ובברסלב וסביבותיכם, ה' יזכנו לקיים דבריו הקדושים. [בעת ששהה בבראד נתלקטו אל מוהרנ"ת חסידים ואנשי מעשה, ומוהרנ"ת גילה להם גדולת רביז"ל ודרכו הקדושה.]

בוודאי ראוי לך להעתיק האגרת ולשלחו גם לברסלב, וגוף האגרת תשלח לטשעהרין. אך הזוהר מאד ותזהיר את אנשי ברסלב כל יפרסמו הדבר [היינו שמתחילים להרפס ספרי רביז"ל, כי פחד מהמתנגדם שימסרו אתו להממשלה]. רק אנשי כולם ראוי להם לקרותו, אולי ימצא אחד שיוכיר את עצמו לילך בדרכים קדושים אלו, כי כל דבריו הקדושים ז"ל כולם נאמרו לעובדא.

והנה עתה אני מכין עצמי לנסוע היום לקהילת קרעמיניץ, ואני ממתינ עתה על מכתבך ועדיין לא קיבלתינו.

ודע שבקהלת בראד היו אצלי בליל השייך ליום ד' הנגיד ר' יעקב הירץ עם ר' טוביה מטולטשין, וקיבלתי מהם רק שלושים רובל-חדש. ומהו תשלח ללבוז כמו שצויתי, והמוטר יהיו בידך עד החשבון. מעות פאסט שחק ממני ר' יעקב הירץ ור' טוביה, וכנראה שמדעתם שמוחלים לי בודאי, כי חוץ מזה נתן לי ר' יעקב הירץ משלו אחד רובל-חדש. גם תדע שבקרוב ישלח לך ר' טוביה או יבוא בעצמו ח' שאטפ סטניטאר על מלבוש לזוגתי תחיה, כי מוכרח לה מאד זה זמן רב, והוכרחת עתה לקנות. ויודיע לה על ידי איש שתדע, שיודיע לה בסוד כי אין רצוני לפרסם זאת מיד כאשר תבין מעצמך, ואפילו מאנשי תסתיר הדבר לעת עתה. גם תכתוב בשמי לר' אברהם בער שיחיה שכאשר יגיע לו אגרת הנ"ל שיחזיקו הדבר בסוד כל מה דאפשר. גם יעתיקו וישלחו על ידי איש נאמן רוח לקרומינטשאק ליד ר' אפרים ידידי נ"י, ולורו ואת כל אנשי שבקראקו וקרומינטשאק שישלחו לי מעות על פרנסה ועל העסק הנ"ל.

ועתה לדעתי כבר קיבלת כל מה שגיע לך. כי מטעפליק בודאי תקבל בקרוב שכבר הגיע לידך, על כן מה שמוכרח להלות לביתי עוד, חוץ מא רובל-חדש, תעזור להם, והכל יקובל בחשבון בעזרת השם יתברך. אך קרוב שהגיע מעות מטשעהרין כמבואר במכתבי ר' אברהם דוב ששלחת לי. ומאליך תבין איך להתנהג בכל על צד היותר טוב. ומברדיטשוב ומאומאן אם ירצה השם אכתוב לך בביאור יותר ושם נבוא לחשבון ברור בעזרת השם יתברך. ובודאי תסולק הכל בעזרת השם יתברך. והשם יתברך יעזור לי לסלק להמלמדים וכו' ואליו תקותי.

והנה כל המכתבים שאני כותב לברסלב וכו' כולם לפניך, והכל נאמר גם אליך, על כן אי אפשר להאריך ולכפול הדברים עוד, כי השעה נחוצה כנ"ל.

דברי אביך המצפה לישועה ומעתיך בעדכם

ושלום לכל אנשי באהבה רבה.

נתן ברסלב

כוונת ההערות והציונים בכדי להבין את המכתב הק', וברצונינו בעו"ה להדפיס כל המכתבים עם ההערות כדי לזכות את הרבים, לכן נשמח לקבל באמייל מן הקוראים היקרים "הארות" בין על דברי מוהרנ"ת ובין על דברינו כדי שיצא מתחת ידינו דבר נאה ומתוקן, ויאשר כוונתם למפרע

למכתבים למערכת, וכן לכתוב מאמרים להופיע בהעט סופר, אין להערות, וכן

מי שברצונו שיעזר לו העט סופר על ידי האימץ, יפנה:

CONGHVPRINTING@GMAIL.COM

או להפעקס: **845.781.6701**

להדועה על מול טוב לאנשי, יש לשלוח הודעה (עד יום ג' בשעה: 9:00 בבוקר):

מגדולתו של רביז"ל, וסח עמם כל היום עד הלילה, והם שמעו והאזינו אוזן לאמרי קודש של מוהרנ"ת ונהתלב לבם מאד והיה להם תענוג גדול מדיבוריו. אח"כ אמרו לו שהפריע להם על ידי זה את היום טוב שלהם, כי מנהגם היה לזרו זה לזה במיני פירות קטנים אחר חצות, כדי לפקח דעתם מאבילות היום, ועל ידי שדיבר עמהם מוהרנ"ת שחכ באלו השטותים.

אח"כ בלילה ליווהו כל הבני הנעורים להאכסניה שלו, ובשלו לפניו קערה גדולה עם מיני לחמים וכו', והמתינו עד שמוהרנ"ת היה מוכן לאכול. וכשנכנס מוהרנ"ת ותחב את הכף הראשון לאכול, תיכף חטפו הכל, כי הבני נעורים נתעוררו מאד מדברי מוהרנ"ת וחשבו אותו לצדיק מפורסים וחטפו שיריים. אמנם דרכו של מוהרנ"ת היה לבלי לנהג עצמו כמו רבי ואדמו"ר רק לאיש פשוט, ולכן חרה לו מאד על זה, אמנם בשעת מעשה עצר עצמו והניח אותם. ואח"כ אמר שנותן תודה להש"ת שנסע לשם בעת זקנותי שיוכל לעצור עצמו ואינו איכפת ליה, כי בימי נעוריו היה דרכים אלו מאוס אצלו בתכלית, ואם היו חוטפים ממנו שיריים היה צועק אליהם, וממילא לא היה מקבלים ממנו אפילו מעט הטוב (אבניה ברזל). ועיין שש"ק (ח"ב סי' תרמ"ה).

אחר תשעה באב התחיל לתחיל לנסוע חזרה לביתו, ופרטי הנסיעה מפורט לעיל בהערות למכתב ש"ח.

סימן ש"א

בעזרת השם יתברך, יום ב' ואתחנן, ת"ר בראד

בני חביבי ביום ד' באתי לפה, וביום ו' עש"ק שלחתי לך ולברסלב מכתבי באריכות, ואם ירצה ה' ביום מחר או ביום ד' כשאעבור הגרעניץ לראדוויל בחסדו יתברך, אכתוב לך עוד בעזרת השם יתברך [מכתב שי"ז — שי"ז].

דברי אביך המצפה לראותכם מהרה בשמחה

השם יתברך עוזר לי בכל פעם בישועות נפלאות וחסדים גדולים, כאשר אספר לכם בעזרת ה' יתברך, אך ידעתי כי אני איני יוצא נגדו יתברך כלל, וזה כל מכאובי וצרתי. אך אני מחיה עצמי עם מה שהזכרתי במכתבי מענין "אזמרה" (בליקויים ח"א סי' רפ"ב), ואם אתם הייתם הולכים בזה כמוני כבר הייתם כשרים יותר ממני, אך גם אני שמח על חלקי תהלה לאל. ואי אפשר להאריך עתה. [באותו עת עסק מוהרנ"ת הרבה בתורה הוה, ולימד זאת לכל החסידים בבראד ובלעמברג כמ"ש לקמן מכתב שי"ז]

נתן ברסלב

ותשלח שלום רב לכל בני ביתי.

סימן ש"ב

בעזרת השם יתברך, יום ה' ואתחנן, ת"ר ראדוויל

רב שלום לאהובי בני חביבי, הרבני הותיק וכו', מו"ה יצחק שיחי

שיעורים אויף אידיש אין ספר ליקוטי מוהר"ן !

לימוד ספ"ק ליקוטי מוהר"ן בכל יום

מען קען הערן אויף "אוצרות ברסלב" יעדן טאג א

עמוד בספ"ק ליקוטי מוהר"ן

718-855-2121

געלערנט "אויף אידיש" מיט א קלאהרין הסבר, לויט די

מפורשים און לויט ווי עס איז מבואר אין ליקוטי הלכות

חזקו ואמצו אחוי ללמוד ספריו "בכל יום", ולעין ולחפש בהם למצוא בהם בכל פעם עצות להציל בנשכים (על"ת מכתב שי"ז)